

Suoćenje bivšeg logoraša i bivšeg predsednika

Author: IWPR
ICTY

Dan 166

Alija Gusalić je postao meta osvete Srba kada je ujahao i pokušao da baci bombu u kafić 'Srbija' u Bijeljini, u kome su se okupljali srpski dobrovoljci. Dan ili dva ranije, jedan Srbin je bacio bombu u kafić 'Istambul' ranivši Srbe i Muslimane koji su se tamo zatekli. Gusalić je u incidentu u kafiću 'Srbija' ranjen u nogu i odveden je u bolnicu, gde ga je rat zatekao. Tri dana kasnije, srpske snage su zauzele bolnicu. Umesto da bude lečen, Gusalić je od tada bio samo premlaćivan.

Željko Ražnatović Arkan je obišao bolnicu, u pratnji Biljane Plavšić i Fikreta Abdića. Arkan je rekao Gusaliću da ide kući, da nigde ne izlazi i da niko neće da ga dira. Međutim, Gusaliću su počela da stižu preteća pisma i 'posećivali' su ga vojnici toliko često da mu je kuća počela da liči na kasarnu. Kada je pokušao da pobjegne, vlasti su zapretile da će članovi njegove porodice da budu ubijeni ako se ne preda. U lokalnoj policijskoj stanici je ponovo pretučen, ali je opet uspeo da pobjegne. Kasnije je saznao da su njegova žena, jednomesečna ćerka i brat bili zatvoreni u hladnjači da bi otkrili srpskim snagama gde se on nalazi (oni nisu znali.) Uhapšen je ponovo kada je otišao kući da vidi ženu i kćer. Sledila su četiri dana premlaćivanja u policijskoj stanici, a zatim nekoliko meseci zatvora, mučenja, seksualnog zlostavljanja, prisilnog rada i izgladnjivanja.

Gusalić i još trojica muškaraca iz Bijeljine bili su odvedeni u logor Batkovići. Tukli su ih toliko da je jedan muškarac umro već prve noći, a drugi nekoliko dana kasnije. Gusalić i još devetorica su imali status 'specijalaca', izdvojeni su i redevno premlaćivani. Svako ko je prolazio kroz logor mogao je da ih tuče. Tukli su ih barem četiri puta dnevno -- za doručak, ručak, večeru, i opet oko ponoći, sve dok nisu pali u nesvest. Specijalci su bili odvojeni od ostalih zatvorenika. Kada bi neki od njih podlegao, dovodili su drugog da ga zameni.

Gusalić su slomljena brojna rebra i kičma, bio je izgladneo i imao je otvorene rane prepune crva po celom telu. Izgubio je gotovo pola telesne težine -- pao je sa 110 na 59 kilograma za vreme zatočeništva. Četiri puta su stražari mislili da je mrtav i odneli su ga među leševe, ali su ga svaki put vratili jer je on u zadnjem momentu pomerio ruku ili nogu. Bio je prisiljen da jede slamu i da ima seksualne odnose sa drugim zatvorenicima. Kada je kamp posetila delegacija Međunarodnog komiteta crvenog krsta (MKCK), 'specijalci', starci, deca i jedna žena koja je bila među zatvorenicima, su bili sakriveni. Svi osim dvojice od ukupno 2000 zatvorenika u Batkoviću su bili civili.

U septembru 1992, Gusalić i drugi specijalci su bili prebačeni u kamp u Doboju, gde su uslovi bili bolji. Tamo su ih tukli samo policijskim palicama, koje je svedok nazvao 'igračkama' u poređenju sa instrumentima koje su na njima upotrebljavali stražari u Batkoviću. Zatvorenike su pregledali na dolasku u Doboju, i tamo se Gusalić prvi put video u ogledalu. 'Uplašio sam se. Nisam izgledao kao ljudsko biće,' rekao je u sudnici.

U Doboju, svedok je morao da kopa rovove i prenosi mrtve i ranjene borce Vojske Republike Srpske (VRS). Odveli su ga u obližnje selo, koje je VRS napala, premda su se meštani obavezali na lojalnost RS i potpisali su sporazum o nenapadanju. U jednoj kući našli su četrdesetak civila, 'neki streljani, neki zaklani' koje je svedok sa drugim zatvorenicima ukrcao na kamion. Većina su imali prerezane vratove, a ostali su pobijeni iz vatreneog oružja.

Posle 11 i po meseci, Gusalić je bio vraćen u Batković. Tri meseca kasnije, pušten je u razmeni zatvorenika. Svedok je rekao da do danas ima bove u grudima, rukama i leđima, da ima šećernu bolest i česte noćne more.

U unakrsnom ispitivanju, Milošević gotovo da se nije osvrnuo na opise nasilja kome je svedok bio podvrgnut. Umesto toga, optuženik je skrenuo diskusiju na pitanje odgovornosti za početak rata u Bijeljini, i naveo je svedoka da se složi da su se i Muslimani borili u jedinicama VRS. Usred unakrsnog ispitivanja, sudija Mej je upozorio Miloševića da se bavi 'sporednim' pitanjima. 'Svedok je izneo vrlo ozbiljne dokaze o tome šta se dešavalo u logorima. Ako se ne slažete sa njegovim opisom, trebate o tome da ga unakrsno ispitujete. Ako to ne uradite, mi ćemo da prihvatimo njegove dokaze.'

Milošević je onda pokazao dva dokumenta koje mu je prethodno dala na uvid Kancelarija tužilaštva, po Pravilu 68 Međunarodnog suda, koje zahteva od tužilaštva da preda na uvid optuženom svu dokumentaciju koja bi mogla da ojača njegovu poziciju. Jedan od dokumenta bio je izveštaj delegacije MKCK koja je posetila Batković. Milošević je iz izveštaja pročitao: 'Zatvorenici se nisu žalili na loše uslove, i uglavnom su delovali kao da su u dobrom zdravstvenom stanju. Međutim, spavali su na slami na podu u prostranoj štali koja nije bila grejana, u kojoj će uslovi da budu nepodnošljivi kada nastupi hladno vreme.' Gusalić je rekao

da taj opis ne odgovara isitni.

Drugi dokument bio je novinski izveštaj agencije Rojters, od 26. februara 1993. U izveštaju je Batković opisan kao sabirni centar za Mulismane i Hrvate koji su se učestvovali u borbama. Novinar je napisao da nije bio očigledno neprijateljstvo između zatvorenika i Srba. U članku je citiran neki službenik, Srbin, koji je reklo da su Srbi u lošijem fizičkom stanju nego Muslimani u Batkoviću. Gospodin Gusalić je odgovorio: 'Gospodine Miloševiću, to je čista laž.'

Na pitanje sudije Meja, Gusalić je odgovorio da Batković nije bio sabirni centar za borbe, jer su svi zatvorenici ('osim dvojice mladića sa fronta') bili civili. Takođe je rekao da su, kada je MKCK posetio logor, on i ostali 'specijalci', starci i deca bili sakriveni.

Osim što je insistirao na sporednim pitanjima u unakrsnom ispitivanju, Milošević je izneo više tvrdnji, zasnovanih na informacijama od svojih izvora u Srbiji, koje je svedok kratko otpisao kao netačne. Nameće se pitanje da li su Miloševićevi izvori u Srbiji u zadnje vreme presušili? Sudeći po današnjoj raspravi, nedavni događaji u Srbiji kao da su imali barem indirektan uticaj na Miloševićevo suđenje. Možda će sada svedoci da budu manje izloženi pretnjama?

U svakom slučaju, iako je upotrebio svoj najagresivniji i najgrublji stil, Milošević nije mogao da poljulja Gusalićevo svedočenje. Nakon svega što je doživeo i izdržao u logorima, sukob sa Miloševićem je verovatno bio jednostavan za ovog čoveka. S obzirom na to da je u jednom času gospodin Gusalić pogledao optuženog i rekao mu 'Stid Vas bilo, gospodine Miloševiću!', čini se da mu je možda čak ovaj susret u sudnici doneo i neku satisfakciju.

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/suocenje-bivseg-logorasa-i-bivseg-predsednika>